

DOI: 10.26565/2310-9513-2025-21-08
УДК 327+339.942](510:669.1)

СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА НІГЕРІЇ: БЕЗПЕКОВИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІРИ

Лиман Сергій Іванович

доктор історичних наук, професор
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, Україна, 61022
e-mail: s.lyman@karazin.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0371-7181>

Ященко Катерина Олександрівна

студентка кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, Україна, 61022
e-mail: yaschenko2020uk12@student.karazin.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4986-029X>

В умовах істотних змін у постбіполярній системі міжнародних відносин значно зростає активність Китайської Народної Республіки, зокрема в країнах Африки. Пріоритетним напрямом зовнішньої політики Китаю на Чорному континенті є його стратегічне партнерство з Нігерією, яка намагається залучити нові, зокрема китайські інвестиції, зміцнити свій міжнародний статус і розраховує на підтримку КНР у політичній, воєнно-технічній, фінансово-економічній сферах. Метою статті є аналіз історії та сучасного стану китайсько-нігерійських відносин, дослідження всього комплексу інтересів КНР у Федеративній Республіці Нігерії, напрямів їх стратегічного партнерства, перш за все безпековий формат двостороннього співробітництва на тлі загострення конфліктів в Західній та Центральній Африці. Методи, які застосовувалися для досягнення мети дослідження: історико-порівняльний аналіз, систематизація та узагальнення, ретроспективний метод. У статті доведено, що з часу встановлення у 1971 р. дипломатичних відносин взаємодія КНР та Нігерії значно розширилася завдяки постійному зростанню обсягів двосторонньої торгівлі. Результати аналізу дослідження свідчать, що найбільш динамічно відносини двох країн розвиваються в економічній сфері. Нігерія перетворилася на одного з ключових постачальників нафти для економіки КНР, а Китай, у свою чергу, надав Нігерії значну інвестиційну, військово-технічну і політичну підтримку, розглядаючи її як одного з ключових учасників ініціативи «Один пояс, один шлях» (BRI). Підкреслюється, що Нігерія стала першою африканською країною, яку Китай визнав стратегічним партнером після підписання у 2006 р. двостороннього Меморандуму про взаєморозуміння. Країни послідовно підтримують одна одну в міжнародних організаціях, зокрема в ООН, у рамках Форуму співробітництва Китай–Африка тощо. Доведено, що Китай надає значну військову підтримку Нігерії, поставляючи озброєння та військову техніку для боротьби з повстанцями та терористичними угрупованнями, зокрема в дельті Нігеру. Зазначено, що візит 9-10 січня 2025 року до Нігерії міністра закордонних справ КНР Ван І сприятиме прискоренню розвитку двосторонніх відносин і Глобального Півдня взагалі.

Ключові слова: Китайська Народна Республіка, Нігерія, міжнародні відносини, зовнішня політика, дипломатія, національні інтереси, воєнні конфлікти, тероризм.

Як цитувати: Лиман С.І., Ященко К.О. Стратегічне партнерство Китайської Народної Республіки та Нігерії: безпековий, політичний, економічний виміри. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2025. № 21. С. 74–80. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2025-21-08>

In cites: Lyman S., Yashchenko K. (2025) Strategic partnership between the People's Republic of China and Nigeria: security, political, and economic dimensions. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*, (21), 74–80. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2025-21-08> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Важливою складовою сучасних міжнародних відносин є стратегічне партнерство між Китайською Народною Республікою, яка стрімко наближається до статусу другої наддержави, та найбільшою за кількістю населення країною Африки Федеративною Республікою Нігерією. Зростаюча активність КНР на міжнародній арені зумовлена геополітичними змінами в постбіполярній системі міжнародних відносин, динамічними темпами розвитку національної економіки, зміцненням обороноздатності держави, вдалим впровадженням нових технологій, побудовою національних та трансрегіональних інфраструктурних проєктів, політичними амбіціями правлячої верхівки Комуністичної партії Китаю, і врешті-решт пошуком Піднебесною домінуючого місця у світовому порядку. КНР приречена на геополітичне суперництво зі Сполученими Штатами за першість на міжнародній арені, і вона впевнено встала на шлях освоєння життєвого простору за межами національних кордонів для отримання економічних та воєнно-стратегічних переваг. Постколоніальна Африка традиційно приваблює Китай, але останніми роками активізується китайське проникнення в країни Чорного Континенту, двостороння співпраця не обмежується сферою економіки. Зростання обсягів торгівлі та інвестиційна активність КНР доповнюється співробітництвом в форматі стратегічного партнерства, що передбачає зокрема й взаємодію в галузі безпеки. У цьому сенсі привабливим та перспективним напрямом зовнішньої політики Китаю в Африці є його стратегічне партнерство з Нігерією. В умовах демографічного та економічного зростання Нігерії її політичне керівництво намагається залучити в країну нові, зокрема китайські інвестиції, зміцнити міжнародний статус держави, в тому числі шляхом реформування Ради Безпеки ООН, знищити на своїй території вогнища сепаратизму. Розраховуючи на підтримку КНР у політичній, воєнно-технічній, фінансово-економічній сферах, Нігерія опрацьовує формат співпраці з Китаєм, який може виявитися для інших африканських країн більш привабливим, ніж взаємодія з колишніми колоніальними метрополіями.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти зовнішньої політики Китаю, зокрема напрями та важелі боротьби країни за глобальне лідерство розглядається в працях зарубіжних та українських дослідників, серед яких Г. Кіссінджер, З. Бжезінський, І. Валлерстайн, Ф. Фукуяма, Д. С. Лікарчук, А. М. Поручник, Б. В. Голянич, Р. Ю. Божок, В. Омельченко та ін. Проблеми торговельно-економічних відносин Нігерії та КНР на початку XXI ст. досліджували І. Габро та А. Акопов. Захисту китайських громадян, економічних та політичних інтересів КНР, зокрема в країнах Африки, присвячена монографія данського аналітика в галузі

зі політики безпеки Дж. Парелло-Плеснера «Сильна рука Китаю: захист громадян і активів за кордоном» (2015) [11]. Безпосередньо розвитку китайсько-нігерійських відносин присвячена робота канадської дослідниці Памели Том-Джек «Розвиток геополітичних відносин Нігерії та Китаю: який вплив торгівлі та прямих інвестицій між Нігерією та Китаєм на економіку Нігерії?» (2016) [13], стаття Лю Мінде та Ван Мена «Енергетичні відносини Китаю та Нігерії як частина аналізу глобального впливу» (2017) [18], стаття професора Пенсільванського університету Стівена Ф. Джексона «Два далекі гіганти: Китай і Нігерія сприймають один одного» (2019) [8], публікація нігерійських учених університету штату Ріверс Пола Нвала та Еньїнда Чіоньє «Критичний аналіз двосторонніх відносин між Китаєм і Нігерією: погляд на розвиток інфраструктури поза межами інтересів у нафтовій і газовій промисловості» (2023) [3], стаття Вень Сяна з Копенгагенського університету та Олубайо Олудуро з нігерійського Університету Адекунле Аджасін «Китайські інвестиції в енергетичний сектор Нігерії: прогноз парадигми врегулювання спорів» (2023) [15], остання за часом квітнева стаття американського вченого, доцента Джорджтаунського університету Дж. Зенна «Китай покращує стратегічне партнерство з Нігерією» (2025) [16]. Зарубіжні дослідники приділяють увагу перш за все економічному співробітництву двох країн, головним чином в нафто-газовій сфері і впливу політичних відносин між КНР та Нігерією на світову політику.

Метою пропонованої авторами статті є аналіз історії та сучасного стану китайсько-нігерійських відносин, дослідження всього комплексу інтересів КНР у Федеративній Республіці Нігерії, напрями їх стратегічного партнерства, перш за все безпечний формат двостороннього співробітництва на тлі загострення конфліктів у Західній та Центральній Африці. Вивчення досвіду цих двосторонніх відносин матиме значення для вироблення відповідних стратегій міжнародних взаємодій для інших постраждалих від воєнних конфліктів держав, зокрема для України, що піддалася повномасштабній агресії з боку РФ.

Методологія дослідження. Методи, які застосовувалися для досягнення мети дослідження: історико-порівняльний аналіз, систематизація та узагальнення, ретроспективний метод.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічне партнерство Китаю та Нігерії є важливою складовою сучасних міжнародних відносин, що привертає увагу до зростаючого співробітництва за вектором Південь – Південь. Дане співробітництво має великий вплив на політичний та економічний ландшафт Африки і водночас впливає на світовий енергетичний ринок, враховуючи роль Нігерії як одного з найбільших виробників нафти у світі.

Двосторонні відносини між Федеративною Республікою Нігерія та Китайською Народною Республікою були офіційно встановлені 10 лютого 1971 року, через десять років після здобуття Нігерією незалежності від Великої Британії [21]. З роками ці відносини значно розширилися завдяки зростанню обсягів двосторонньої торгівлі та стратегічного співробітництва. Китай розглядається як один з найважливіших союзників і стратегічних партнерів Нігерії, що відіграє вирішальну роль в її економічних і торговельних відносинах.

Після офіційного встановлення дипломатичних відносин між Абуджею та Пекіном двосторонні зв'язки зміцнилися, особливо у відповідь на міжнародну ізоляцію Нігерії та засудження Заходом її військових режимів з 1970-х до 1998 року. З часом Нігерія перетворилася на ключового постачальника нафти і нафтопродуктів для підтримки економіки КНР, яка стрімко розвивається, і водночас шукає китайської допомоги у забезпеченні сталого економічного зростання. У свою чергу Китай надав Нігерії значну економічну, військову і політичну підтримку, зміцнивши стратегічне партнерство між двома країнами.

Важливістю Нігерії в китайсько-африканських відносинах стало визначення її Китаєм як «стратегічного партнера», що робить її першою африканською країною, яка отримала цей статус. Це рішення було офіційно закріплено підписанням Меморандуму про взаєморозуміння щодо встановлення стратегічного партнерства після переговорів між президентами Ху Цзіньтао і Олусегуном Обасанджо під час державного візиту першого до Нігерії у квітні 2006 року [20]. Обидві країни послідовно дотримуються єдиної позиції з різних міжнародних питань, що відображає їхні взаємні інтереси та спільні зусилля. У контексті основних глобальних ініціатив Китаю в XXI ст., зокрема, ініціативи «Один пояс, один шлях» (BRI), було підтверджено стратегічне значення Нігерії. Необхідно також відзначити, що саме КНР відіграла ключову роль у сприянні включенню Нігерії до складу непостійних членів Ради Безпеки ООН у 2010 році і активно виступав за розгляд питання про надання Нігерії макрофінансової допомоги Міжнародним валютним фондом у рамках програми співпраці.

Доказом міцності двосторонніх політичних зв'язків між Пекіном і Абуджею стала їхня співпраця в ООН. У 2015 році Китай підтримав прагнення Нігерії до статусу члена Ради Безпеки ООН, підкресливши статус Нігерії як однієї з провідних країн, що розвиваються. У свою чергу, остання висловила дипломатичну підтримку Китаю у його територіальних суперечках в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Незважаючи на свій економічні взаємовідносини з Тайванем, зокрема функціонування торгової місії в Тайбеї, уряд Нігерії послідовно підтверджує своє визнання Тайваню як невід'ємна частина КНР.

Важливою складовою китайсько-нігерійських відносин є воєнне співробітництво. Китай надає значну військову підтримку Нігерії, постачаючи озброєння та військову техніку для боротьби з повстанцями та терористичними угрупованнями, зокрема в дельті Нігеру. Саме там, на території північної Нігерії і сусідніх держав діяло створене у 2002 р. радикальне ісламістське угруповання «Боко Харам», яке дотримується салафітсько-джихадистської ідеології, і прагне до заміни світської нігерійської держави ісламським халіфатом і проводить військові операції [4, р. 20, 27]. Через ці військові операції та масовий терор 2 мільйони 400 тис. громадян Нігерії залишили свої домівки і перетворилися на внутрішньо переміщених осіб [4, р. 40].

Допомога Нігерії з боку Китаю зумовлена як стратегічними інтересами КНР в Нігерії, так і необхідністю захисту китайських громадян та активів у країні. Зокрема, у 2007 році 16 китайських нафтовиків були викрадені в південному регіоні дельти Нігеру, а капітан китайського судна (під панамським прапором) був убитий у 2012 році, як і китайські будівельники в штаті Борно, центрі повстанського руху «Боко Харам» [11, р. 28–29]. Чотирьох китайців було викрадено з метою отримання викупу в 2018 році, а чотирьох вбито в 2012–2016 роках. З огляду на це, 2018 року під час візиту нігерійського президента Мухаммаду Бухарі до КНР було підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо додаткової китайської підтримки зусиль Нігерії в боротьбі з тероризмом [6].

Найактивніша фаза бойових дій нігерійських урядових військ проти руху «Боко Харам» розгорнулася у 2021 р. Для знищення ісламістів під час операції під кодовою назвою «Тура Тайкобанго» були задіяні значні військові сили нігерійської армії чисельністю до 70 тис. солдатів, у тому числі найбільш боєздатна 7-а дивізія, різні танкові частини, авіаційні з'єднання тощо [4, р. 50, 51, 53]. Серед інших зразків військової техніки, що прибула з КНР, нігерійці здіяли новий китайський танк VT4. Це був перший досвід його бойового застосування [5]. Крім танків VT4 до початку операції «Тура Тайкобанго» протягом кількох років КНР постачала до Нігерії різні види озброєння, зокрема літаки, безпілотники, кораблі, 105-мм самохідні артилерійські системи SH-5, 122-мм самохідні артилерійські системи SH-2, 120-мм системи винищувачів танків ST1, тактичні машини KIA, бронемашини NORINCO CS/VP3 із захистом від мін тощо [5]. Таким чином, Китай став найбільшим постачальником зброї для Нігерії, надавши їй озброєння на сотні мільйонів доларів, що складає близько 25% від загального обсягу закупівель озброєнь Нігерією за кордоном [6].

Незважаючи на те, що головні сили «Боко Харам» були знищені, Нігерія входить до першої десятки складеного Інститутом економіки та світу в 2024 році списку «Глобальний індекс тероризму» [7].

Саме в таких умовах продовжується динамічне воєнно-технічне співробітництво КНР і Нігерії. У 2023 р. група кораблів військово-морського флоту Народно-визвольної армії Китаю (НОАК) здійснив похід до Нігерії [5]. А 9-10 січня 2025 року відбувся візит до Нігерії міністра закордонних справ КНР Ван І, під час якого сторони висловилися за прискорення розвитку двосторонніх відносин, зокрема подальшої реалізації інфраструктурних проєктів, розширення торговельної та фінансової співпраці [14]. Ван І назвав Нігерію «великою африканською країною зі світовим впливом» [2]. Згідно з офіційним повідомленням сайту Міністерства закордонних справ КНР, Ван І проголосив три головні результати зустрічі: по-перше, підвищення китайсько-нігерійських відносин до всеосяжного стратегічного партнерства; по-друге, проведення першого засідання Міжурядового комітету Китай-Нігерія; і, по-третє, обіцянка працювати разом для сприяння розвитку Глобального Півдня [17].

Під час візиту Ван І обговорювалися і плани співпраці в галузі військової підготовки та виробництва зброї. Наприклад, КНР оголошує про надання гранту у розмірі 1 млрд юанів для Нігерії та інших країн на підготовку понад 7000 військовослужбовців. Як зазначається в медіа, це є «частиною більш широкої стратегії боротьби з тероризмом та іншими формами нестабільності як усередині країни, так і за її межами» [10].

Майже відразу після цього візиту на засіданні Ради Безпеки ООН представники африканських країн – Сенегалу та Кенії, по суті підтримуючи ці дії по знищенню ісламістських терористичних організацій в Сахелі, зазначили: «ми всі повинні об'єднати зусилля, щоб не допустити перетворення Африки на оплот міжнародного тероризму» і тому «закликаємо міжнародне співтовариство при наданні підтримки африканським державам приділяти першочергову увагу розвитку людського капіталу та запобіганню конфліктам» [12]. Це означає, що не лише Нігерія, але й інші африканські країни розраховують на воєнно-технічне співробітництво з КНР.

Як зазначає у своїй квітневій статті американський політолог Джейкоб Зенн, «Нігерія та Китай оголосили про важливе військове партнерство, зосереджене на місцевому виробництві зброї та військову підготовку в рамках зусиль щодо зміцнення безпеки в Нігерії та по всій Африці» [16]. Тональність статті відображає занепокоєння офіційного Вашингтону щодо посилення КНР в стратегічно важливому регіоні Атлантичного узбережжя. Адже «Стратегія національної безпеки» США 2022 року проголосить КНР «єдиним конкурентом, який має намір змінити міжнародний порядок і який має економічну, дипломатичну, військову та технологічну міць для цього» [9, р. 23].

Взаємодія між Китаєм та Нігерією активно здійснюється в рамках міжнародних організацій. Окрім ООН, країни співпрацюють у рамках Форуму співробітництва Китай-Африка (FOCAC), який є важливою платформою для багатосторонньої співпраці, що дозволяє координувати позиції та реалізовувати спільні ініціативи. Пекін та Абуджа також співпрацюють у рамках Глобальної ініціативи розвитку, Глобальної ініціативи безпеки та Глобальної ініціативи цивілізації, які були зокрема запропоновані китайський головою Сі Цзіньпіном. Активна участь обох країн у багатосторонніх форумах свідчить про їх зацікавленість у зміцненні колективного впливу країн, що розвиваються, на глобальні процеси.

Економічна частина стратегічного партнерства між Китаєм та Нігерією має значне зростання торгівлі з початку 2000-х рр. У 2024 році загальна сума торгівлі між двома країнами досягла 21,9 млрд дол. США [19]. Це майже стільки ж, скільки в попередньому 2023 році (22,6 млрд дол. США) [2].

Зростання обсягу торгівлі демонструє важливість економічних зв'язків для обох країн, хоча структура торговельних відносин залишається нерівномірною. Основні експортні продукти Китаю в Нігерію є електромеханіка, текстиль, машини та обладнання, а також електроніка. У свою чергу КНР імпортує з Нігерії переважно сиру нафту, природний газ та мінерали. Пекін стає все більш важливим інвестором в економіку Нігерії, особливо в проєкти інфраструктури. Головні сфери китайських вкладів включають сектор нафти і газу, телекомунікації, виробництво, будівництво та сільське господарство. Разом з тим, торгівельний баланс не є рівномірним, з переважанням на користь Піднебесної і пасивним сальдо Нігерії.

Головну роль в економічному співробітництві Пекіну та Абуджі відіграє нафтовий сектор. Нігерія є одним з найважливіших постачальників нафти для Піднебесної. Китай імпортує з Нігерії переважно сиру нафту та природний газ, що складають значну частину нігерійського експорту, який у 2024 році досяг 1,4 млрд дол. США [1]. Першою китайською нафтовою компанією, яка ще у 2004 р. почала свою діяльність в Нігерії була Китайська нафтохімічна корпорація (SINOPEC) [3, р. 2444]. Китайські нафтові компанії, такі як SINOPEC, Китайська національна нафтова корпорація (CNPC) та Китайська національна офшорна нафтова корпорація (CNOOC), активно інвестують у розвідку та видобуток нафти в Нігерії.

З 2004 року Китай різко збільшив інвестиції в нафтогазову галузь Нігерії. У 2006 році CNOOC придбала контрольний пакет нафтогазового родовища Акро за 2,3 млрд дол. США і 45% акцій морських родовищ Total за 2,7 млрд дол. США [3, р. 2444]. У тому ж році президент Нігерії Олусегун Обасанджо уклав пільгову угоду з CNPC про обмін чотирьох ліцензій на буріння нафтових блоків на зобов'язання в

розмірі 4,5 млрд дол. США в рамках плану «нафта в обмін на інфраструктуру», розробленого президентом Олусегуном Обасанджо. Аналогічно, Китайська нафтохімічна та хімічна корпорація (SINOPEC) відіграє значну роль у нафтовій промисловості Нігерії з моменту свого входження в галузь у 2004 році [15, р. 2–3].

Китайське зростання на нафтовому ринку Нігерії викликає гостре занепокоєння з боку міжнародних компаній, особливо британської Shell, американської Exxon Mobil і Chevron, а також французької Total Energies. Ці компанії мають давню історію і значний досвід діяльності в Нігерії,кладають значні інвестиції в інфраструктуру як на суші, так і на шельфі. Незважаючи на це, прагнення Нігерії до залучення в свою економіку різних партнерів відкриває нові можливості для Китаю. Це створює основу для розширеної участі Пекіну та збільшення його присутності в нафтовій промисловості Нігерії [18, р. 73].

Значна відстань ускладнює транспортування нафти з Нігерії до Китаю. Щоб гарантувати стабільне постачання нафти, Китай готовий інвестувати в інфраструктуру і має потужну глобальну морську транспортну мережу. Для країни це має стратегічне значення. У цьому контексті проблема транспортування нафти більш пов'язана з операційними питаннями, які вирішуються шляхом інвестування у відповідну інфраструктуру та використання існуючих морських транспортних маршрутів.

Висновки. Таким чином, з часу встановлення у 1971 р. дипломатичних відносин між КНР та Нігерією спостерігається позитивна динаміка взаємодії обох країн в політичній, економічній, військово-технічній сферах. Після підписання у 2006 р. двостороннього Меморандуму про взаєморозуміння Нігерія стала першою африканською країною, яку Китай визнав своїм стратегічним партнером.

Стратегічне значення Нігерії для КНР було підтверджено у контексті основних глобальних ініціатив Китаю в XXI ст., зокрема, ініціативи «Один пояс, один шлях» (BRI). Нігерія є головним африканським постачальником нафти для КНР, а китайські компанії (SINOPEC, CNPC, CNOOC), активно проникають в нафтогазову галузь Нігерії. У 2024 році загальна сума торгівлі між двома країнами досягла 21,9 млрд дол. США. Це майже стільки ж, скільки у попередньому 2023 році (22,6 млрд дол. США). Торгівельний баланс не є рівномірним, з переважанням на користь КНР й у майбутньому ключовим фактором для досягнення сталого зростання та диверсифікації економіки Нігерії відіграватиме її здатність ефективно використовувати китайські інвестиції. Співпраця у воєнно-технічній галузі є відповіддю на виклики з боку сепаратистських та ісламістських угруповань в Західній Африці. Китайська зброя допомогла урядовим силам Нігерії провести низку успішних військових операцій проти ісламістського руху «Боко Харам». Постачання китайської бойової техніки (танків VT4, самохідних артилерійських систем SH-2, SH-5, безпілотників тощо), фінансування китайським урядом підготовки нігерійських військових, перший візит групи бойових кораблів НВАК до Нігерії і підтримка свідчать про неухильне зміцнення нігерійсько-китайських стратегічних відносин, що впливатиме на зростання впливу КНР в Африці. Візит 9-10 січня 2025 року до Нігерії міністра закордонних справ КНР Ван І підтвердив курс обох держав на зміцнення всеосяжного стратегічного партнерства, поглиблення воєнного співробітництва, загального протистояння різноманітним, зокрема зовнішнім загрозам. Активність КНР в Африці викликає занепокоєння в західних країнах і неухильно буде супроводжуватися зростанням напруженості у відносинах зі Сполученими Штатами та Великою Британією.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. China (CHN) and Nigeria (NGA) Trade. The Observatory of Economic Complexity. URL: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chn/partner/nga>
2. China FM ends Africa tour in Nigeria, pledging military aid. 01/09/2025 January 9, 2025. URL: <https://www.dw.com/en/china-fm-ends-africa-tour-in-nigeria-pledging-military-aid/a-71257815>
3. Chinonye E., Nwala P. Critical Examination of China-Nigeria Bilateral Relations: A Perspective on Infrastructural Development Beyond Interests in the Oil and Gas Industry. *International Journal of Research Publication and Reviews*. 2023, vol. 4, no. 7, p. 2440–2447. URL: <https://ijrpr.com/uploads/V4ISSUE7/IJRPR15566.pdf>
4. Country Policy and Information Note. Nigeria: Islamist extremist groups in North East Nigeria. Version 3.0. July 2021. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/60f57ab1e90e0764cfc22a46/NGA_-_Islamist_extremist_groups_in_North_East_Nigeria_-_CPIN_-_v3.0_FINAL_Gov_UK_.pdf
5. Ekene Lionel. Nigeria and China enhances military partnership. 2025. URL: <https://www.military.africa/2025/01/nigeria-and-china-enhances-military-partnership/>
6. Federal Republic of Nigeria signs MoU with China on Military aid. Ministry of Defence Federal Republic of Nigeria. URL: <https://defence.gov.ng/2020/12/03/terrorism-fg-signs-mou-with-china-on-military-aid/>
7. Global Terrorism Index 2024. URL: <https://reliefweb.int/report/world/global-terrorism-index-2025>
8. Jackson S. F. Two Distant Giants China and Nigeria Perceive Each Other. *Journal of European, Middle Eastern, & African Affairs (JEMEA)*. 2019, p. 40-74. URL: https://www.researchgate.net/publication/337772664_Two_Distant_Giants_China_and_Nigeria_Perceive_Each_Other

9. National Security Strategy. October 2022. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-Combined-PDF-for-Upload.pdf>
10. Nigeria, China plan collaboration on military training, arms production. 2025. URL: <https://punchng.com/nigeria-china-plan-collaboration-on-military-training-arms-production/>
11. Parello-Plesner J. China's strong arm: Protecting citizens and assets abroad. Abingdon. Oxon : Routledge, 2015. 160 p.
12. Security Council. Eightieth year. 9842nd meeting. 21 January 2025. Maintenance of international peace and security: Countering terrorism in Africa. URL: <https://docs.un.org/en/S/PV.9842>
13. Tom-Jack P. The Evolving Geopolitical Relations of Nigeria and China: What is the impact of the Nigeria-China trade and direct investment on the Nigerian economy? Ottawa, 2016. 69 p. URL: <https://ruor.uottawa.ca/items/7821f04b-5226-4fce-99e3-9658d9a4c9f0>
14. Wang Yi: China supports Nigeria's bigger role in region, world. 2025. URL: <https://news.cgtn.com/news/2025-01-09/Wang-Yi-China-supports-Nigeria-s-bigger-role-in-region-world-1A1SIsZQQfu/p.html>
15. Xiang W., Oluduro O. China's Investment in the Nigerian Energy Sector: A Prognosis of the Dispute Settlement Paradigm. *Laws*. 2023; vol. 12, no. 5. 81. URL: <https://doi.org/10.3390/laws12050081>
16. Zenn J. China Upgrades Strategic Partnership With Nigeria. 1.04.2025. <https://fmso.tradoc.army.mil/2025/china-upgrades-strategic-partnership-with-nigeria/>
17. 王毅：中国和尼日利亚关系取得三大突出成果。 中华人民共和国外交部。 URL: https://www.fmprc.gov.cn/wjbzhd/202501/t20250110_11530245.shtml.
18. 刘明德, 王梦. 全球影响力分析框架下的中尼能源关系. 长安大学学报 (社会科学版). 2017. 第19卷, 第6期. 页68-79.
19. 中华人民共和国海关总署. URL: <http://www.customs.gov.cn/>.
20. 中华人民共和国和尼日利亚联邦共和国联合公报. 中华人民共和国中央人民政府. URL: https://www.gov.cn/gongbao/content/2006/content_310676.htm.
21. 关于中华人民共和国政府和尼日利亚联邦共和国建立外交关系的联合公报. 中华人民共和国外交部. URL: https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/fz_677316/1206_678356/1207_678368/200011/t20001107_9321559.shtml

Внесок авторів: всі автори зробили рівний внесок у цю роботу.

Конфлікт інтересів: автори повідомляють про відсутність конфлікту інтересів.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2025

Стаття рекомендована до друку 03.04.2025

Serhii Lyman, Doctor of Historical Sciences, Professor, Department of World Politics, Diplomacy and Travel Business, V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 4, 61022, Kharkiv, Ukraine, e-mail: s.lyman@karazin.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0371-7181>

Kateryna Yashchenko, student of the Department of World Politics, Diplomacy and Travel Business, V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 4, 61022, Kharkiv, Ukraine, e-mail: yaschenko2020uk12@student.karazin.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-4986-029X>

STRATEGIC PARTNERSHIP BETWEEN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA AND NIGERIA: SECURITY, POLITICAL, AND ECONOMIC DIMENSIONS

In the context of significant changes within the post-bipolar system of international relations, the activity of the People's Republic of China is notably increasing, particularly in African countries. A priority direction of China's foreign policy in Africa is its strategic partnership with Nigeria, which is striving to attract new investments – especially from China – to strengthen its international status. It seeks support from the PRC in the political, military-technical, and financial-economic spheres. The purpose of this article is to analyze the history and current state of Sino-Nigerian relations, to explore the full spectrum of the PRC's interests in the Federal Republic of Nigeria, and to identify the main areas of their strategic partnership, especially the security dimension of bilateral cooperation against the backdrop of escalating conflicts in West and Central Africa. The methods used to achieve the research goal include historical-comparative analysis, systematization and generalization, and the retrospective method. The article demonstrates that since the establishment of diplomatic relations in 1971, cooperation between China and Nigeria has significantly expanded due to the continuous growth of bilateral trade. The results of the study show that relations between the two countries are developing most dynamically in the economic sphere. Nigeria has become a key oil supplier for the Chinese economy. At the same time, China has provided Nigeria with significant investment, military-technical, and political support, considering it one of the key participants in the Belt and Road Initiative (BRI). It is emphasized that Nigeria was the first African country to be recognized by China as a strategic partner after the signing of a bilateral Memorandum of Understanding in 2006. The two countries consistently support each other in international organizations, particularly in the United Nations, and within the framework of the Forum on China–Africa Cooperation (FOCAC). It is shown that China provides significant military support to Nigeria, supplying

weapons and military equipment to combat insurgents and terrorist groups, particularly in the Niger Delta. It is noted that the visit of Chinese Foreign Minister Wang Yi to Nigeria on January 9-10, 2025, will help accelerate the development of bilateral relations and the Global South in general.

Keywords: *People's Republic of China, Nigeria, international relations, foreign policy, diplomacy, national interests, military conflicts, terrorism.*

REFERENCES

1. China (CHN) and Nigeria (NGA) Trade. The Observatory of Economic Complexity. URL: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chn/partner/nga>
2. China FM ends Africa tour in Nigeria, pledging military aid. January 9, 2025. URL: <https://www.dw.com/en/china-fm-ends-africa-tour-in-nigeria-pledging-military-aid/a-71257815>
3. Chinonye, E., Nwala, P. (2023). Critical Examination of China-Nigeria Bilateral Relations: A Perspective on Infrastructural Development Beyond Interests in the Oil and Gas Industry. *International Journal of Research Publication and Reviews*, vol. 4, no. 7, p. 2440-2447. URL: <https://ijrpr.com/uploads/V4ISSUE7/IJRPR15566.pdf>
4. Country Policy and Information Note. Nigeria: Islamist extremist groups in North East Nigeria. Version 3.0. July 2021. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/60f57ab1e90e0764cfc22a46/NGA_-_Islamist_extremist_groups_in_North_East_Nigeria_-_CPIN_-_v3.0_FINAL_Gov_UK_.pdf
5. Ekene, L. (2025). Nigeria and China enhances military partnership. URL: <https://www.military.africa/2025/01/nigeria-and-china-enhances-military-partnership/>
6. Federal Republic of Nigeria signs MoU with China on Military aid. Ministry of Defence Federal Republic of Nigeria. URL: <https://defence.gov.ng/2020/12/03/terrorism-fg-signs-mou-with-china-on-military-aid/>
7. Global Terrorism Index 2024. URL: <https://reliefweb.int/report/world/global-terrorism-index-2025>
8. Jackson, S. F. (2019). Two Distant Giants China and Nigeria Perceive Each Other. *Journal of European, Middle Eastern, & African Affairs (JEMEA)*, p. 40-74. URL: https://www.researchgate.net/publication/337772664_Two_Distant_Giants_China_and_Nigeria_Perceive_Each_Other
9. National Security Strategy. October 2022. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-Combined-PDF-for-Upload.pdf>
10. Nigeria, China plan collaboration on military training, arms production. 2025. URL: <https://punchng.com/nigeria-china-plan-collaboration-on-military-training-arms-production/>
11. Parelo-Plesner, J. (2015). China's strong arm: Protecting citizens and assets abroad. Abingdon. Oxon : Routledge, 160 p.
12. Security Council. Eightieth year. 9842nd meeting. 21 January 2025. Maintenance of international peace and security: Countering terrorism in Africa. URL: <https://docs.un.org/en/S/PV.9842>
13. Tom-Jack, P. (2016). The Evolving Geopolitical Relations of Nigeria and China: What is the impact of the Nigeria-China trade and direct investment on the Nigerian economy? Ottawa, 69 p. URL: <https://ruor.uottawa.ca/items/7821f04b-5226-4fce-99e3-9658d9a4c9f0>
14. Wang Yi: China supports Nigeria's bigger role in region, world. (2025). URL: <https://news.cgtn.com/news/2025-01-09/Wang-Yi-China-supports-Nigeria-s-bigger-role-in-region-world-1A1SIsZQZfu/p.html>
15. Xiang, W., Oluduro, O. (2023). China's Investment in the Nigerian Energy Sector: A Prognosis of the Dispute Settlement Paradigm. *Laws*, vol. 12, no. 5. 81. URL: <https://doi.org/10.3390/laws12050081>
16. Zenn, J. (2025). China Upgrades Strategic Partnership With Nigeria. 1.04.2025. <https://fmso.tradoc.army.mil/2025/china-upgrades-strategic-partnership-with-nigeria/>
17. Wáng Yì: Zhōnghuá hé Nírìlǐyǎ guānxì qǔdé sān dà túchū chéngguǒ [Wang Yi: China-Nigeria relations have achieved three outstanding results]. Zhōnghuá rénmin gònghéguó wàijiāo bù [Ministry of Foreign Affairs The People's Republic of China]. URL: https://www.fmprc.gov.cn/wjbzhd/202501/t20250110_11530245.shtml (in Chinese).
18. Liu M.D., Wang M. (2017) Quánqiú yǐngxiǎng lì fēnxī kuàngjià xià de Zhōng Ní néngyuán guānxì [Energy relationship between China and Nigeria under analysis framework of global influence]. "Cháng'ān dàxué xuébào (shèhuì kēxué bǎn)" [Journal of Chang'an University (Social Science Edition)], vol. 19, no. 6., pp. 68-79 (in Chinese).
19. Zhōnghuá rénmin gònghéguó hǎiguān zǒng shǔ [General Administration of Customs of the People's Republic of China]. URL: <http://www.customs.gov.cn/> (in Chinese).
20. Zhōnghuá rénmin gònghéguó hé Nírìlǐyǎ liánbāng gònghéguó liánhé gōngbào [Joint Communiqué between the People's Republic of China and the Federal Republic of Nigeria]. Zhōnghuá rénmin gònghéguó zhōngyāng rénmin zhèngfǔ [Central People's Government of the People's Republic of China]. URL: https://www.gov.cn/gongbao/content/2006/content_310676.htm (in Chinese).
21. Guānyú Zhōnghuá rénmin gònghéguó zhèngfǔ hé Nírìlǐyǎ liánbāng gònghéguó jiànlì wàijiāo guānxì de liánhé gōngbào [Joint Communiqué on the establishment of diplomatic relations between the Government of the People's Republic of China and the Federal Republic of Nigeria]. Zhōnghuá rénmin gònghéguó wàijiāo bù [Ministry of Foreign Affairs The People's Republic of China]. URL: https://www.fmprc.gov.cn/web/gjhdq_676201/gj_676203/fz_677316/1206_678356/1207_678368/200011/t20001107_9321559.shtml (in Chinese).

Authors Contribution: All authors have contributed equally to this work.

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest.

The article was received by the editors 01.03.2025

The article is recommended for printing 03.04.2025